
NOTAT

SVANER I VORMA OG GLOMMA VINTEREN 1987/1988.

FAGSEKTOR: VILT

UTARBEIDET AV: NOF avdeling Oslo/ Akershus
v. Per Ole Syvertsen og Rolf E. Andersen

DATO: 9.8.1988

ARKIV NR: 461.415

SENDES TIL: Viltneemndene i Eidsvoll, Nes, Sørurn, Fet,
Skedsmo, Rølingen og Enebakk.
NOF avd. Oslo/Akershus.
Akershus JFF.

BEGRENSNING I BRUK:

Benyttes som en intern arbeidsrapport inntil
en sammenfattende rapport er publisert.

Registreringer av sangsvaner i Vorma og Glomma
vinteren 1987/1988 - et sammendrag.

Per Ole Syvertsen og Rolf E. Andersen

Registreringene ble vinteren 1987/1988 utført en gang i måneden. I desember og januar fra utkikkspunkter på begge sider av elvene, ellers fra fly. Registreringene var en fortsettelse av tellingene som ble utført vinteren 1986/1987 ("Vinterregistreringer" av vannfugl i Vorma, Glomma og Øyeren, vinteren 1986/1987).

I Vorma og Glomma ble det kun observert/artsbestemt sangsvane i registreringsperioden (nov. - mars). I Øyeren som naturlig hører sammen med Vorma-Glomma systemet ble det før jul i tillegg til sangsvane, observert knoppsvane (2 ind.) 11. oktober og dvergsvane (2 ind.) i perioden 11. oktober - 1. november. I Øyeren etter jul ble en knoppsvane sett 13. mars, og hele 16 dvergsvaner ble observert 28. april. Nordre Øyeren fuglestasjon utfører egne tellinger i Øyeren og tallene for Øyeren er hentet fra resultatene av disse.

I motsetning til sist høst/vinter ble det observert sangsvaner i Vorma i november og i Glomma lå svanene mere spredt. For første og til nå eneste gang ble det også sett (2 ind.) svaner i Glomma ovenfor Vorma. I Vorma ble det registrert 94 ind. (18 ungfugl) i november og 47 ind. (7 ungfugl) i desember. For Glomma var tallene henholdsvis 131 (25) og 8 (4). I Øyeren ankom de første svanene i slutten av september og antallet steg langsomt fra 13 ind. 10.10 til 93 ind. 1.11. Så i løpet av den første uken i november steg antallet brått til 600 og videre til maksantallet 964 (min. 90 ungfugl) den 21.11. Videre i november avtok antallet og ved årskiftet lå det 143 sangsvaner i Øyeren. Generelt var temperaturene høyere i 1987 enn for tilsvarende periode i 1986.

På grunn av dårlig vær i januar ble kun en lokalitet (Nes kirkeruin) besøkt i januar. 39 sangsvaner (2 ungfugl) ble talt i elvemøtet mellom Vorma og Glomma. Neste telling ble utført 20. februar slik at to måneder og minst en kortere kuldeperiode var tilbakelagt. Vinteren som helhet var allikevel relativt mild og det ble observert svaner i både Vorma, Glomma og Øyeren i februar. Første uken i februar lå det 265 ind. i Øyeren, et tall som avtok utover måneden i takt med en uvanlig sen tilfrysing. Som året før flyttet hovedtyngden av svanene seg som følge av isleggingen, til Vorma og i år også i noen grad til Glomma, og henholdsvis ble 323 (43) og 136 (24) individer registrert i februar. I år ble tellingene avsluttet i mars og under tellingene den 27. lå det 105 (18) i Vorma og 109 (16) i Glomma. I Øyeren fortsatte registreringene utover våren, med maks. 98 ind. 13.3 og 88 ind. 18.4. Den siste sangsvanen i Øyeren ble sett 7. mai.

Sammenlignet med 1986/1987 kan følgende kort oppsummeres:

- I Vorma ble det sett sangsvaner i november (94 mot 0), etter jul var det flere i februar (323 mot 233) og færre i mars (105 mot 232).

- I Glomma ble det sett flere svaner i november (131 mot 90-100) og de lå fordelt over hele strekningen, dette bildet gjentok seg også i februar (136 mot 20) og i mars (109 mot 79).
- For Øyeren var det registrerte maksimumsantall noe lavere (964 mot 1170), mens det for Vormå og Glomma lå høyere (se over).

TELLING : 1
 DATO : 28.11.87
 KL : 1200 - 1300
 METODE : Fly
 OBSERVATØR : Øivind Syvertsen og Rolf E. Andersen
 KOMMENTARER : Svelle bare åpent helt i sør. Elver og råker gjennom deltaet åpne. Monsrudvika samt "flørene" åpne. Glomma og Vormå åpne.

RESULTAT :

Tallene i parentes viser fordelingen mellom voksne og unge sangsvaner (voksne - unge).

NØRDRE ØYEREN	GLOMMA			
	FETSUND - BINGSFOSS	BINGSFOSS - RANASFOSS	RANASFOSS - ARNES	ØVENFOR VORMA
(834 + 90)	(19 + 10)	(2 + 3)	(83 + 12)	(2 + 0) *

*) Flukt mot S

VORMA				SØRENDEN AV MØSA
ARNES - VORMSUND	VORMSUND - SVANFOSS	SVANFOSS - EIDSVOLL	EIDSVOLL - MINNESUND	
(24 + 13)	(49 + 5)	0	(3 + 0)	0

GLOMMA : (106 + 25) = 131
 VORMA : (76 + 18) = 94
 ØYEREN : (834 + 90) = 924

TOTALT : (1016 + 133) = 1149

TELLING : 2
 DATO : 20.12.87
 KL : 1230 - 1530
 METODE : Bil
 OBSERVATØR : Per Ole Syvertsen
 KOMMENTARER : Hole vassdraget åpent. Glomma ovenfor Vormå ikke sjekket. Øyeren ikke sjekket.

RESULTAT :

Tallene i parentes viser fordelingen mellom voksne og unge sangsvaner (voksne + unge).

NORDRE ØYEREN	GLOMMA			
	FETSUND - BINGSFOSS	BINGSFOSS - RANASFOSS	RANASFOSS - ARNES	OVENFOR VORMÅ
*)	(2 + 3)	0	(2 + 1)	-

*) 12/12 (410 + 40) og 27/12 (143 totalt)

VORMÅ				SØRENDEN AV MJØSA
ARNES - VORMSUND	VORMSUND - SVANFOSS	SVANFOSS - EIDSVOLL	EIDSVOLL - MINNESUND	
(6 + 2)	0	(4 + 5)	ca 30	0

GLOMMA : (4 + 4) = 8
 VORMÅ : (10 + 7) + 30 = 47

TOTALT : 55 hvorav min. 11 unge

TELLING : 3
 DATO : 20.02.88
 KL : 1145 - 1345
 METODE : Fly
 OBSERVATØR : Per Ole Syvertsen og Øivind Syvertsen
 KOMMENTARER : Glomma ovenfor Vormå islagt, enkelte små råker åpne.

RESULTAT :

Tallene i parentes viser fordelingen mellom voksne og unge sangsvaner (voksne + unge).

NORDRE ØYEREN	GLOMMA			
	FETSUND - BINGSFOSS	BINGSFOSS - RANASFOSS	RANASFOSS - ARNES	OVENFOR VORMA
(10 + 1)	(4 + 0)	(1 + 0)	(108 + 23)	0

VORMA				SØRENDE AV MJØSA
ARNES - VORMSUND	VORMSUND - SVANFOSS	SVANFOSS - EIDSVOLL	EIDSVOLL - MINNESUND	
(25 + 10)	(41 + 6)	(8 + 2)	(206 + 25)	0

GLOMMA : (113 + 23) = 136
 VORMA : (280 + 43) = 324
 ØYEREN : (10 + 1) = 11

TOTALT : (403 + 67) = 470

TELLING : 4
 DATO : 27.03.88
 KL : 1300 1430
 METODE : Fly
 OBSERVATØR : Per Ole Syvertsen og Morten Bilet
 KOMMENTARER : Glomma ovenfor Vorma stort sett islagt.
 Glomma forøvrig og Vorma åpne.
 Åpne råker og elver gjennom nordlig del av Øyeren.
 Øyeren delvis isfri sør for deltaet. På grunn av
 hemmende skydekke over Vormas nordlige del ble tellingen
 mellom Eidsvoll og Minnesund utført fra større høyde enn
 vanlig. Sørenden av Mjøsa ble ikke sjekket av samme grunn.

RESULTAT :

Tallene i parentes viser fordelingen mellom voksne og unge sangsvaner
 (voksne + unge).

NORDRE ØYEREN	GLOMMA			
	FETSUND - BINGSFOSS	BINGSFOSS - RANASFOSS	RANASFOSS - ARNES	OVENFOR VORMA
(28 + 7)	(52 + 3)	(16 + 4)	(29 + 5)	0

VORMA				SØRENDE AV MJØSA
ARNES - VORMSUND	VORMSUND - SVANFOSS	SVANFOSS - EIDSVOLL	EIDSVOLL - MINNESUND	
(3 + 0)	(37 + 11)	(2 + 2)	(45 + 5)	-

GLOMMA : (97 + 12) = 109
 VORMA : (87 + 18) = 105
 ØYEREN : (28 + 7) = 35

TOTALT : (212 + 37) = 249

TELLING : -
 DATO : 17.01.88
 KL. : -
 METODE : -
 OBSERVATØR : Morten Milet
 KOMMENTARER : Ikke del av prosjektet, men tatt med allikevel, siden værforholdene i det aktuelle tidsrommet gjorde det umulig å utføre tellingene fra fly. Observasjonen er gjort fra Nes kirkeruiner.

RESULTAT :

Tallene i parentes viser fordelingen mellom voksne og unge sangsvaner (voksne + unge).

NORØRE ØYEREN	GLOMMA			
	FETSUND - BINGSFOSS	BINGSFOSS - RANASFOSS	RANASFOSS - ARNES	OVENFOR VORMA
-	-	-	-	-

VORMA				SØREN DEN AV MJØSA
ARNES - VORMSUND	VORMSUND - SVANFOSS	SVANFOSS - EIDSVOLL	EIDSVOLL - MINNESUND	
(37 + 2)	-	-	-	-